

Borut Hribar, kipar

Borut Hribar je bil kipar samouk, ukvarjal pa se je tudi z umetno obrtjo, keramiko in fotografijo. V Maribor se je družina preselila kmalu po prvi svetovni vojni. Prvega likovnega pouka je bil deležen pri kiparju Francetu Ravnikarju (1886–1948), ki je kot strokovni učitelj risanja služboval na mariborski realni gimnaziji.¹ Leta 1933 je Hribar opravil mojstrski izpit iz graverstva. V mariborskem likovnem življenju ga srečamo že pred drugo svetovno vojno: leta 1938 se je predstavil s keramiko, istega leta je prejel denarno nagrado za stiliziran grb Kraljevine Jugoslavije, leta 1939 pa je razstavljal s klubom likovnih umetnikov Brazda. Po drugi svetovni vojni je obiskoval likovne tečaje pri slikarjih Maksu Kavčiču (1909–1973) in Jožetu Žagarju (1884–1957). Sprva je delal kot industrijski obratovodja v Mariborski tiskarni, od leta 1948 pri časniku *Vestnik* (predhodnik *Večera*), nato pa pri grafični industriji Mepa. Odlikovali sta ga izredna ročna spretnost in izumiteljska žilica.² Že leta 1929 je bil tudi med prvimi radioamaterji.³ Član Društva slovenskih upodablajočih umetnikov je postal leta 1946 in v okviru društva redno razstavljal do leta 1955. Kiparju Zdenku Kalinu je pomagal pri delu na spomeniku žrtvam na Urhu pri Ljubljani (1948–1951)⁴. V kiparstvu je delal v lesu, glini in celo marmorju in pokazal očitno nadarjenost, kar mu priznavajo tudi tedanji (domači) kritiki.⁵ Med ohranjenim kiparskim gradivom prevladujejo portreti, ženski akti in maske. Zasledimo različne likovne spodbude: sprva je občudoval delo hrvaškega kiparja Ivana Meštrovića (1883–1962)⁶, povojna dela ponekod odsevajo bolj umirjene francoske vzore ali pa so blizu socialističnemu realizmu⁷. Nekoliko eksotična popestritev kiparskega opusa so maske – pri dveh so mu bile vzor maske japonskega gledališča *noh*. Po letu 1955 je opustil kiparstvo in se posvečal izdelovanju dekorativnih izdelkov iz lesa in keramike.

Najboljši portreti so nastali v sredini petdesetih let 20. stoletja in so enakovredni ravni akademskih kiparjev. V njih Hribar suvereno zajame kiparski volumen ter doseže podobnost upodobljenca in psihološko karakterizacijo lika. Kljub očitni nadarjenosti v kiparstvu žal ni vztrajal dovolj dolgo, da bi zastavil lasten izraz, s katerim bi lahko širše opozoril nase.

¹ Glede šolanja Borut Hribar pravi: »Zgodaj sem začutil ljubezen do kiparstva, v realki sem že pridno modeliral. Pa kaj, ko ni bilo denarja, da bi šel na akademijo. Treba je bilo služiti kruh.« (*Ljudska pravica*, št. 91, 20. 4. 1947, str. 3)

² Nekrolog iz *Večera* navaja: »... za *Vestnik* je usposobil daljinski pisalni stroj in organiziral brezžično sprejemanje agencijskih sporočil, kar je bila novost pri tem časniku. Nato je bil pri grafični industriji Mepa, kjer so v lastni mehanični delavnici izdelali po njegovem načrtu dvobarvni anilinski stroj. Tam je bil do upokojitve.« (*Večer*, št. 32, 9. 2. 1983, str. 9)

³ »Rad sem se bavil tudi z elektromehaniko. Bil sem eden prvih radioamaterjev. Sam sem si sestavil radio in se še spominjam, bil je sedemnajsti radio v Mariboru.« (*Ljudska pravica*, št. 91, 20. 4. 1947, str. 3)

⁴ *Likovno življenje v Mariboru 1945–1955*, Umetnostna galerija Maribor, 1988, str. 85

⁵ »Začuda zrele in dovršene so plastike Boruta Hribarja, doslej javnosti skoraj nepoznanega kiparja. Človek skoraj ne bi verjel, da je samouk. [...] Hribar je eden redkih kiparjev, ki v portretih zadenejo absolutno podobnost portretiranca.« (Dušan Mrevlja, *Vestnik*, št. 95, 31. 12. 1945, str. 9) »Borut Hribar je razstavil sedem del. V njih se oblikuje nadarjen kipar. Bodisi v lesu kakor v glini kaže poleg znanja tudi smisel za formo in notranji izraz svojih likov. Njegova najboljša dela so dognana in psihološko doživeta [...].« (Lojze Bizjak, *Vestnik*, št. 95, 30. 12. 1945, str. 9)

⁶ Ohranjena je Hribarjeva kopija v lesu Meštrovičevega reliefa *Žene s harfo* (ok. 1932). Meštrovičev marmorni relief tega motiva je v Meštrovičevi galeriji v Splitu, relief v bronu pa je v zbirki Centre Georges-Pompidou.

⁷ Primeri socialističnega realizma: portret *Josipa Broza Tita* (1947), skulptura *Miner* (po 1945) in *Portret Marije Cizej* (1951).